

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 maja 2019 r. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 12 kwietnia 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił T. K. (1) prawa do rekompensaty. W uzasadnieniu wskazano, iż zgodnie z art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych rekompensata z tytułu utraty możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31.12.1948, który przed dniem 1 stycznia 2009 r. wykonywał przez co najmniej 15 lat pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W ocenie organu rentowego z uwagi na to, że na wymagane 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w pełnym wymiarze czasu pracy T. K. (1) udokumentował 8 miesięcy i 15 dni rekompensata nie przysługuje. Zakład uwzględnił okres pracy w szczególnych warunkach od 01-06-1974 do 15-02-1975 (ZOZ P.). Natomiast nie uwzględnił okresu zatrudnienia jako pracy w szczególnych warunkach w (...) Przedsiębiorstwie (...) od 28.09.1976r. do 13.06.1991 r. W świadectwie pracy z 18.06.1991 r. wymienione są bowiem trzy stanowiska pracy które ubezpieczony zajmował tj. monter, majster budowy, kierownik budowy. Natomiast w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach wystawionym przez Kierownictwo (...) ZSRR (...) wyszczególniono stanowiska monter, majster budowy oraz starszy majster budowy. Stanowisko montera, starszego majstra budowy nie jest wymienione w zarządzeniu resortowym z 16.05.1993 r. powołanym w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach z 18.05.1991 r.

/ decyzja k.12 plik II akt ZUS/

W dniu 11 czerwca 2019 r. T. K. (1) złożył odwołanie od wskazanej decyzji podnosząc, że zarówno w okresie uznanym przez organ rentowy jak i w okresie zatrudnienia w Zakładach (...) k/ (...) 03.1975 - 27.09.1975 – w charakterze elektroautomatyka oraz w (...) Przedsiębiorstwie (...) na stanowiskach - od 28.09.1976 - monter sieci telefonicznych, od 01.01.1981 - majster budowy, od 23.06.1987 - 30.04.1991 kierownik budowy pracował w szczególnych warunkach i w szczególnym charakterze w pełnym wymiarze czasu w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

/ odwołanie k. 4 plik II akt ZUS/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 1 sierpnia 2019 r. organ rentowy wniósł o jego oddalenie podnosząc, iż wnioskodawca nie udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych i podtrzymując argumentację z zaskarżonej decyzji. Dodatkowo organ rentowy podniósł, iż wnioskodawca ubiegał się o przyznanie prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Wyrokiem z dnia 18.02.2016 r. Sąd Okręgowy w Łodzi zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał świadczenie od 1.05. 2014 r. sygn akt VIII U 3634/14 niemniej jednak na skutek apelacji organu rentowego Sąd Apelacyjny w Łodzi zmienił zakażony wyrok i oddalił odwołanie III AUa 661/16. Zatem i z tych względów odwołanie jest bezzasadne.

/odpowiedź na odwołanie – k.30/

Pismem procesowym z dnia 12.09.2019 r. ustanowiony w toku procesu pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie T. K. i wniósł o zasądzenie od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych. W piśmie wskazano, iż wnioskodawca domaga się zaliczenia okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Ł. do pracy w szczególnych warunkach i w szczególnym charakterze.

/ pismo procesowe k. 38/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca T. K. (1) urodził się w dniu (...)

/bezsporne/

Wnioskodawca ubiegał się o przyznanie prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

/bezsporne/

Decyzją z dnia 26 sierpnia 2014 r. zmienioną decyzją z dnia 2 października 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił T. K. (1) prawa do emerytury w wieku wcześniejszym.

/ bezsporne decyzja k. 137-138 plik I akt ZUS, decyzja k. 155/156 akt ZUS /

W wyniku odwołania ubezpieczonego wyrokiem z dnia 18.02.2016 r. Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie sygn akt VIII U 3634/14 zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał świadczenie od 1.05. 2014 r.

/ wyrok z uzasadnieniem k. 48 -76 załączonych akt sprawy VIII U 3634/14/

Na skutek apelacji organu rentowego wniesionej od powyższego orzeczenia Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2017 r. w sprawie III AUa 661/16. zmienił zakażony wyrok i oddalił odwołanie wnioskodawcy.

/ wyrok z uzasadnieniem k. 96, 99 -108 załączonych akt sprawy III AUa 661/16.

W dniu 12 kwietnia 2019 r. T. K. (1) złożył wniosek o emeryturę z rekompensatą.

/wniosek – k. 1-7 plik II akt ZUS/

Ubezpieczony w okresie od dnia 28 września 1976 r. do dnia 13 czerwca 1991 r. był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Ł. w pełnym wymiarze czasu na stanowiskach: montera, majstra budowy od dnia 1 kwietnia 1982 r. i kierownika budowy od dnia 1 kwietnia 1986 r. Podczas zatrudnienia ubezpieczony korzystał z urlopu bezpłatnego i przebywał na budowie eksportowej w ZSRR w okresie od dnia 23 czerwca 1987 r. do dnia 30 kwietnia 1991 r. Na budowie eksportowej w ZSRR wnioskodawca został zatrudniony pierwotnie na stanowisku starszego majstra budowy a od 1 grudnia 1988 r. na stanowisku kierownika budowy. Po powrocie do kraju korzystał z urlopu bezpłatnego w okresie od dnia 9 maja 1991 r. do dnia 7 czerwca 1991 r.

/świadczenie pracy – k. 13 – 14 plik I akt ZUS, rozliczenia końcowe k. 66-71 akt ZUS oraz k. 14-17 v. umowy o pracę, angaże w aktach osobowych w kopercie – k. 53/

Wnioskodawca w okresie od dnia 26 kwietnia 1977 r. do dnia 9 kwietnia 1979 r. odbywał zasadniczą służbę wojskową. W dniu 25 kwietnia 1977 roku został zwolniony z pracy celem odbycia służby wojskowej, a w dniu 9 maja 1979 roku zgłosił swój powrót do pracy po odbyciu służby wojskowej i do pracy został ponownie przyjęty w dniu 17 maja 1979 r.

/książeczka wojskowa – k. 15 – 20 plik I akt ZUS, k. 123 – 130 plik I akt ZUS, karty obiegowe zmiany z 18.04.1977r. i 09.05.1979r – akta osobowe koperta k 53/

T. K. (1) legitymuje się świadectwem wykonywania prac w szczególnych warunkach wystawionym przez Kierownictwo (...) ZSRR (...) w dniu 18.05.1991 r. W wyżej wymienionym świadectwie wskazano, iż wnioskodawca w okresie od 28.09.1976 r. do 30.04.1991 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy montażu i konserwacji, remontach linii kablowych wymienionych w Wykazie A dz. VIII poz 20 pkt 16 stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 33 Ministra Łączności z dnia 16.05.1993 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy Resortu Łączności. W świadectwie wskazano iż wnioskodawca pracował na stanowisku monter, majster budowy oraz starszy majster budowy.

/ świadectwo k. 105/106 akt ZUS/

(...) Przedsiębiorstwo (...) w Ł. zajmowało się budową sieci telekomunikacyjnej. Podczas całego okresu zatrudnienia w w/w zakładzie pracy ubezpieczony pracował na budowie. Początkowo jako monter, a następnie jako majster

budowy i pod koniec zatrudnienia z jako kierownik budowy. Pracował od godziny 7.00 do godziny 15.00 na terenie Ł. i okolic. Wnioskodawca jako monter montował kable kopał rowy pod rury kabel i pod studnie, zajmował się montażem urządzeń i konserwacją. Następnie jako majster budowy pracował z podległemu brygadą 12-17 os. i doszły mu obowiązki administracyjne. Miał dokumentację którą musiał przeczytać i zinterpretować. Wykonując czynności majstra wykonywał czynności, montażowe ale był to niewielki procent. Należał do niego instruktarz BHP. Wnioskodawca wykonywał raporty za wykonywane prace i z tych raportów na koniec miesiąca był rozliczany. Dokonywał obmiaru robót. Po dokonaniu obmiaru robót przedstawiał kierownikowi efekt wykonania pod kontem wynagrodzenia. Wnioskodawca w połowie wykonywał czynności administracyjne zwłaszcza po wykonaniu i czynności techniczne. Stanowisko kierownik budowy było porównywalne z prac majstra jednakże wiązało się jeszcze z większą ilością czynności administracyjnych ponieważ wnioskodawca wykonywał dokumentacje podwykonawczą. Należało do niego uczestnictwo w odprawach wydawanie i przyjęcie narzędzi, rozdzielanie pracy podległym pracownikom, odbiór placu budowy i sprawdzanie dokumentacji, zamawianie i odbiór materiałów, dostarczenie materiałów na budowę, zamawianie transportu, udzielał instruktarzu pracownikom w tym BHP. Podczas zatrudnienia w w/ w zakładzie pracy ubezpieczony przebywał na budowie eksportowej w ZSRR. Podczas pobytu w ZSRR zakres obowiązków ubezpieczonego był zbliżony wnioskodawca przygotowywał dokumentację w pakamerze . Zajmował się liniami kablowymi, druty były napowietrzne i pod ziemią. Wzdłuż gazociągów był układany kabel ołowiany. Podczas pracy na budowie eksportowej wnioskodawca zaczynał jako majster budowlany robił wszystko plus dokumentację. Pracował wraz z brygadą w temperaturze nawet do minus 35 stopni. Prace ziemne trwały niemal cały rok. Później pracował jako kierownik budowy. Wnioskodawca prowadził dzienniki z przebiegu robót codziennie. Wnioskodawca dostawał dokumentację jechał w teren i uzyskiwał zgodę. Nie miał pomocników. . Wnioskodawca jako kierownik nadzorował budowę jeździł do okolicznych miejscowości w których wykonywano budowę nie wykonywał czynności praktycznych. Biuro było w barakowozie wnioskodawca w dokumentacji technicznej zaznaczał wykonanie złącza. Dołączał dokumentacje geodezyjna i pomiarową. Wnioskodawca wykonywał podstawowe pomiary. Używał urządzeń które pozwalały sprawdzić ciągłość linii kablowej. Przygotowywał zamówienia materiałów. Sprawdzał narzędzia.

/ zakres czynności w aktach osobowych koperta k. 53, zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 25 listopada 2019 r. 01:07:32 01:11:58 wraz z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:02 :53 -00:31:29 zeznania świadka A. O. protokół z rozprawy z dnia 25 listopada 2019 r. 00:33:13 – 00:59:54, zeznania świadka J. S. protokół z rozprawy z dnia 25 listopada 2019 r. 01:00:13 – 01:07:06/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie dokumentów zawartych w aktach organu rentowego i załączonych do akt sprawy, których wiarygodność nie była przez strony kwestionowana, oraz zeznania świadków a także zeznań odwołującego. Sąd dał wiarę ww zeznaniom jednakże na ich podstawie nie jest możliwe by przyjąć, że ubezpieczony w całym spornym okresie zatrudnienia pracował w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne.

Zgodnie z art. 21 ust.1 ustawy o emeryturach pomostowych (tj. Dz. U. z 2017 r. , poz. 664) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Stosownie do treści ust. 2 tego przepisu rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W myśl art. 23 ust.1 i 2 powołanej ustawy ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę; rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Celem rekompensaty, podobnie jak i emerytury pomostowej, jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W przypadku rekompensaty realizacja tego celu polega jednak nie na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, lecz na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (zob. np. M. Zieleniecki, Komentarz do art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych, LEX/el. 2017; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 31.03.2016 r., III AUa 1899/15, LEX 2044406).

Przepisy art. 2 pkt 5 i art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych formułują dwie zasadnicze przesłanki nabycia prawa do rekompensaty, tj.:

1) nienabycie prawa do emerytury pomostowej,

2) osiągnięcie okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynoszącego co najmniej 15 lat.

Przesłanką negatywną zawartą w art.21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych jest nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Skoro zgodnie z art.23 ustawy o emeryturach pomostowych rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 r., to warunek sformułowany w art. 21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczanej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Analiza układu warunkującego prawo do emerytury pomostowej prowadzi do wniosku, że świadczenie to przysługuje tym pracownikom, którzy osiągnęli co najmniej 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ale nie nabyli prawa do emerytury pomostowej z powodu nieuznania ich pracy za wykonywaną w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

W przedmiotowej sprawie bezsporne jest, że odwołujący się nie nabył prawa do emerytury pomostowej, ani prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym w związku z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Stosownie natomiast do treści art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2017 r. , poz. 1383) za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Z kolei przepis art. 32 ust.4 stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust.2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, to jest na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 z późn. zm.).

Z §1 cytowanego rozporządzenia wynika, że jego treść stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wymienione w §4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia.

Przepis § 2 ust.1 rozporządzenia ustala, że za okresy uzasadniające nabycie prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu uważa się okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W niniejszym postępowaniu wnioskodawca domagał się ustalenia, że w całym okresie zatrudnienia, w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Ł., stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych i tym samym spełnia warunki do przyznania rekompensaty.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) w § 2 ust. 2 zobowiązuje zakłady pracy do stwierdzenia okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji.

Natomiast rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. 2011. 237.1412) określone zostały środki dowodowe, które powinny być dołączone do wniosku, stwierdzające okoliczności uzasadniające przyznanie tego świadczenia.

W myśl § 21-23 powołanego rozporządzenia środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia są pisemne zaświadczenia zakładów pracy, wydane na podstawie posiadanych dokumentów, oraz legitymacje ubezpieczeniowe, a także inne dowody z przebiegu ubezpieczenia. W przypadku zaś ubiegania się pracownika o przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury lub renty. Wyjątek od zasady ustalonej w powołanym przepisie jest zawarty w § 25 wymienionego rozporządzenia, który przewiduje, że okresy zatrudnienia mogą być udowodnione zeznaniami świadków, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy.

Tym samym brak świadectwa pracy wykonywanej w warunkach szczególnych lub wydanie świadectwa, które nie spełnia wymagań formalnych nie przekreśla ustalenia, że tego rodzaju praca była wykonywana. W szczególności ubezpieczony może wykazywać innymi środkami dowodowymi, że praca świadczona była w warunkach szczególnych. W postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych stosuje się bowiem te same reguły dowodzenia, jak w zwykłym procesie cywilnym. W szczególności zastosowanie mają art. 6 k.c., art. 232 k.p.c. Strony mają też prawo podważać moc dowodową dokumentów, w tym także świadectwa pracy, które jest dokumentem prywatnym i podlega ocenie przez sąd zgodnie z zasadami art. 233 § 1 k.p.c. W postępowaniu sądowym nie jest dopuszczalne oparcie się wyłącznie na zeznaniach świadków, w sytuacji, gdy z dokumentów wynikają okoliczności przeciwne./tak SA w Szczecinie w wyroku z dnia 20 lipca 2016 r, III AUa 690/15, LEX nr 2121869 /.

W sprawie o świadczenia z tytułu pracy w warunkach szczególnych, gdzie przedmiotem ustaleń sądu ma być charakter zatrudnienia, dokonywanie ustaleń stanu faktycznego odbywa się z reguły poprzez przeprowadzenie dowodów osobowych oraz - o ile to jest możliwe - dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych. Osobowe źródła dowodowe (w tym zarówno zeznania świadków, jak i strony procesowej) muszą być skonfrontowane z istniejącą dokumentacją i dopiero uzyskanie przekonania graniczącego z pewnością co do przebiegu zatrudnienia, może pozwolić na pozytywne rozstrzygnięcie o prawie do świadczeń. Ocena osobowych źródeł dowodowych musi być przy tym wolna od jakiegokolwiek dowolności, uwzględniając reguły logiki oraz zasady doświadczenia zawodowego./tak SA w Szczecinie w wyroku z dnia 27 października 2016 r III AUa 41/16 LEX nr 2151525/

Dla rozstrzygnięcia spornej kwestii zasadnym stało się zatem ustalenie, czy praca wykonywana przez wnioskodawcę w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Ł. od dnia 28 września 1976 r. do dnia 13 czerwca 1991 r. była pracą wykonywaną w warunkach szczególnych, o jakich mowa w cytowanych wyżej przepisach.

Wynikające z wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze

przyporządkowanie danego rodzaju pracy do określonej branży ma istotne znaczenie dla jej kwalifikacji jako pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ust. 1 u.e.r.f.u.s. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 11 czerwca 2013 r. III AUa 1370/12 LEX nr 1339369).

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2011 r. I UK 393/10).

Przy czym należy pamiętać iż o określonych skutkach prawnych wykonywania pracy w warunkach szczególnych stanowi ustawa oraz utrzymane jej przepisami (art. 32 ust. 4 ustawy o e. i r. z FUS) rozporządzenie z dnia 7 lutego 1983 r. Zarządzenia resortowe traktowane są tylko jako wykazy prac wykonywanych w szczególnych warunkach i mają one znaczenie, o ile są dostosowane do treści załącznika do rozporządzenia i stanowią jego uszczegółowienie, poprzez bardziej ściśle ustalenie stanowisk pracy (por wyroki SN: z dnia 20 października 2005 r., I UK 41/05, OSNP 2006/19-20/306, z dnia 9 maja 2006 r., II UK 183/05, LEX nr 1001301).

Analiza treści wykazu A do powołanego rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. wskazuje, że wymieniona w poz. 20 działu VIII praca montaż, konserwacja i remont linii kablowych oraz telefonicznych linii napowietrznych, jest pracą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Pracę majstra zaliczyć należy do prac w warunkach szczególnych, a pomocnicze znaczenie w tym zakresie stanowi wykaz zawarty w załączniku nr 1 do Zarządzenia Nr 33 Ministra Łączności z dnia 16 maja 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu łączności (Dz.Urz.URTiP z 1983r., Nr 3, poz. 32). Stanowisko to wymienione zostało w Wykazie A, Dziale VIII, poz. 20, pkt 16 – majster.

Należy nadto dodać, że jako majster ubezpieczony wykonywał czynności nadzorcze, co oznacza jego pracę można także zakwalifikować jako nadzór.

Analiza treści wykazu A do powołanego rozporządzenia z dnia 7 lipca 1987 r. wskazuje, że wymieniona w pkt 1 poz. 24 działu XIV praca – kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżyniersko – techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie, jest pracą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżyniersko – techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie – dział XIV, poz. 24 pkt 1 w załączniku do Zarządzenia Nr 33 Ministra Łączności z dnia 16 maja 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu łączności.

W wyroku z dnia 6 grudnia 2007 roku Sąd Najwyższy (III UK 66/07; LEX nr 483283) wskazał, iż czynności ogólnie pojętego nadzoru lub kontroli w procesie produkcji wykonywanej w wydziałach i oddziałach, w których zatrudnieni są pracownicy wykonujący pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia z 1983 r., w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, objęte poz. 24 działu XIV wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia RM z dnia 7 lutego 1983 roku, to wyłącznie te czynności, które wykonywane są w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki, a więc polegające na bezpośrednim nadzorze i bezpośredniej kontroli procesu pracy na stanowiskach pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Jeśli zatem czynności te wykonywane są w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na stanowisku pracy związanej z kontrolą międzyoperacyjną, kontrolą jakości produkcji i usług oraz dozorem inżyniersko-technicznym, to okres wykonywania tej pracy jest okresem pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu. Natomiast, jeśli pracownik zatrudniony na stanowisku

związanym z kontrolą międzyoperacyjną, kontrolą jakości produkcji i usług oraz dozorem inżynieryjno-technicznym wykonuje – poza bezpośrednim nadzorem procesu produkcji - inne czynności, w tym szeroko rozumiane czynności administracyjno-zarządzające, polegające na wykonywaniu pracy umysłowej i biurowej, istotne znaczenie z punktu widzenia uprawnień do emerytury na podstawie art. 32 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS ma ustalenie, jaką część obowiązującego czasu pracy zajmowały te czynności.

We wskazanej pozycji 24 nie wymienia się stanowiska pracy, lecz odwołuje się do czynności ogólnie pojętego nadzoru lub kontroli w procesie produkcji wykonywanej w tych wydziałach i oddziałach, w których zatrudnieni są pracownicy wykonujący pracę w warunkach szczególnych, a za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. W wyroku z dnia 11 marca 2009 r. (II UK 243/08, LEX nr 550990) i dnia 24 września 2009 r. (II UK 31/09, LEX nr 559949) Sąd Najwyższy wskazał, iż czynności obejmujące sporządzenie dokumentacji związanej z dozorem stanowią integralną część sprawowanego dozoru. Nie ma zatem podstaw do ich wyłączenia i traktowania odrębnie. W sytuacji, gdy dozór inżynieryjno-techniczny jest pracą w szczególnych warunkach i praca polegająca na dozorcze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie ma żadnej potrzeby ustalania, ile czasu pracownik poświęcał na bezpośredni nadzór nad pracownikami, a ile na inne czynności, które również były związane z tym dozorem (por. także wyroki z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 62/07; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 66/07; z dnia 5 maja 2009 r., I UK 4/09 oraz wyroki z dnia 30 stycznia 2008 r., I UK 195/07, OSNP 2009 Nr 7-8, poz. 105 i z dnia 11 marca 2009 r., II UK 243/08, niepublikowany).

W ocenie Sądu Okręgowego poczynione w sprawie ustalenia, bez żadnych wątpliwości, nie pozwalały na uznanie, że ubezpieczony w spornych okresach świadczył pracę w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Nie należy trącić z pola widzenia iż nie w całym okresie zatrudnienia wnioskodawca wykonywał pracę majstra. Jak wskazuje wprost treść załączonych do sprawy dokumentów jak i zeznania samego ubezpieczonego ww w spornym okresie zatrudnienia zajmował stanowiska montera, majstra budowy kierownika budowy oraz na budowie eksportowej w ZSRR starszego majstra budowy kierownika budowy, które co do zakresu wykonywanych na nich czynności nie mogą być stricte utożsamiane z czynnościami wykonywanymi na stanowisku majstra. Co przyznaje sam odwołujący zakres powierzonych mu czynności ewoluował choć pierwotnie wraz z brygadą wykonywał czynności montażowe oraz w zakresie konserwacji i remont linii kablowych oraz linii napowietrznych, sukcesywnie już od chwili powierzenia mu stanowiska majstra budowy zaczął wykonywać czynności stricte administracyjne a co wynika bezpośrednio z ustaleń poczynionych przez Sąd związanych zarówno z nadzorem jak i mających odmienny charakter.

Zaznaczyć należy iż zarówno nadzór jak i kontrola odbiór placu budowy i sprawdzanie dokumentacji, zamawianie i odbiór materiałów, dostarczenie materiałów na budowę, zamawianie transportu, wykonywanie dokumentacji podwykonawczej, prowadzenie dzienników z przebiegu robót, dokonywanie czynności pomiarowych w żaden sposób nie może być kwalifikowane jako nadzór bezpośredni nad stanowiskami gdzie wykonywano zatrudnienie w szczególnych warunkach. Podnieść należy, że w zakresie zaliczenia stanowiska do warunków szkodliwych lub wykonywania pracy w takich warunkach decydujące znaczenie ma ustalenie stałego, wykonywanego w pełnym wymiarze czasu pracy zatrudnienia w warunkach nie tyle szkodliwych, co zgodnie z ustawową definicją - w warunkach o znacznej szkodliwości dla zdrowia, to zaś dotyczyło tylko tych dozorujących, którzy znajdowali się ciągle w warunkach trwającej produkcji w w/w zakładzie pracy, zaś w uznaniu Sądu praca wnioskodawcy w wyżej wymienionym zakresie przy nadzorze nie była wykonywana w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

A zatem brak było podstaw do zakwalifikowania ubezpieczonemu do stażu pracy w szczególnych warunkach spornego okresu od dnia 28 września 1976 r. do dnia 13 czerwca 1991 r., bo albo ww nie wykonywał pracy na stanowisku wymienionym w wykazie albo był zatrudniony na stanowisku związanym z kontrolą międzyoperacyjną, kontrolą jakości produkcji i usług oraz dozorem inżynieryjno-technicznym lecz poza bezpośrednim nadzorem procesu produkcji wykonywał inne czynności, bezpośrednio z tym dozorem nie związane.

Ponadto podnieść należy iż zmieniając wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 18.02.2016 r. sygn akt VIII U 3634/14 Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2017 r. w sprawie sygn akt III A Ua 661/16 oczekując i wnioskodawcy nie przysługuje emerytura na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS z powodu braku wymaganego 25 letniego stażu pracy nie potwierdził ustaleń Sądu Okręgowego w zakresie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnych charakterze przez wnioskodawcę w spornym okresie. Zatem i z tych względów odwołania wnioskodawcy nie sposób uznać za zasadne.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc, oddalił odwołanie.

J.L.